

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE

1956. Szeged 1956. 154 l.

1957. Szeged 1957. 258 l.

A II. világháború előtt a szegedi múzeum-nak több folyóirata, tudományos kiadványsorozata volt. A világháború után csak az Alföldi Tudományos Intézet ÉVKÖNYVE adott hírt Szeged tudományos életéről, de 1957-ben ez is megszűnt. Ezért jelentett különös örömet a Móra Ferenc Múzeum tudományos dolgozóinak kezdeményezése, a múzeum Évkönyvének megjelenítése. Az eddig kiadott két évfolyam régészeti, természettudományi, művészettörténeti, várostörténeti, néprajzi feldolgozások mellett kimondottan irodalomtörténeti vagy irodalomtörténeti utalásokat is tartalmazó feldolgozásokat foglal magában.

Banner János egy kiadatlan Móra-levelet tett közzé, melyet Pósta Bélához, a kolozsvári egyetem régész professzorához írt 1912-ben. (I. évf. 11—14.) A levélben beszámol a Csóka melletti Kremenják halom ásatásáról. A Kremenják volt Móra régészeti inasiskolája, itt jegyezte el magát egy életre az áso tudományával. Pósta Béla innen vitte a kolozsvári régészeti tanfolyamra. (Dr. Pósta Béla: *Régészeti tanfolyam az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtárában*. Erdélyi Múzeum 1908. évf.) A tanfolyam irodalomtörténetileg azért is érdekes, mert ókori archeológiát, történelmet, jogot és családi szervezetet hallgattak. Ez a tudásanyag és a kitűnő előadások bizonyára segítettek az *Aranyporsó* korhangulatának megteremtésében. (Útalás Pósta Bélára: Diszdisktori beszéd. Daru-utctól a Móra Ferenc utcáig. II. 154—161.) Itt a tanfolyamon ismerkedett meg Kiss Lajossal, akivel egy életre szóló barátságot köt. (Kiss Lajos: Emlékezés Móraékról. Délvidéki Szemle 1944. 5. szám.) A tanfolyam elvégzése után Móra tudományos folyóiratban cikket tesz közzé az Alföld tudományos meghódítása címen. (Erdélyi Múzeum 1909.) A Banner közölte levél és az előbb említett cikk stílusa között alig van különbség. A levél kötetlenebb, baráti hangja azonban már átmenetet képez későbbi régészeti tárgyú novellái felé.

Madácsy László: *Móra Ferenc ismeretlen levelei Madarassy Lászlóhoz*. (II. évf. 5—18.) A szerző 21 levelet közöl, melyeket Móra 1902—1932 között írt, földijének, az Országos Néprajzi Múzeum igazgatójának. A levelek főleg személyi-baráti és néprajzi kérdésekről szólnak. Sok érdekes adatot nyújtanak azonban a fiatal Móra világnézetére, első szegedi éveire, irodalmi felfogására, magánéletére és széles ismerétkörére vonatkozólag is.

gedi éveire, irodalmi felfogására, magánéletére és széles ismerétkörére vonatkozólag is.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját készült megünnepelni az ország. Kiskunfélegyházán Mórának kellett volna beszédet mondania. Így ír Madarassynak: „Minden hazafias ünnepről táplált nézeteimet ugyan ösmered, hiszen egyeznek azok a teiddel — mindazonáltal érzem, hogy erkölcsi kötelességünk nekünk hazudni, ha már egyáltalán hazudni kell valakinek.” Jellemző Mórára, hogy a Szegedi Naplóban is megírta ezt: „En a hazafias ünnepegeknek nem vagyok barátja . . . Mert a fő és egyetlen motívum a külsőség . . . a sok sallang, mely üreséget takar.” (*Szegedi nők a Kossuth-ünnepségen*. Szegedi Napló 1902. aug. 15.)

A Szegedi Napló 1902. karácsonyi mellékleteként jelent meg az *Aranyszőrű bárány*. Ez ideig nem tűnt fel, hogy a könyvön 1903-as dátum szerepel. A jelenleg közzétett levelezésből bizonyos, hogy január 29-én már elkészült a könyv. Valószínűleg a karácsonyi hajrában „elűszott” a nyomtatás s így csak a jövő év elején készült el. Móra is betegeskedett — erre levelében van utalás — így korrektúráját sem készíthette el. Az 1903-as dátum valószínűleg az új esztendőbe lépés első napjaiban kerülhetett az *Aranyszőrű bárány* borítólapjára. Az említett levélből egyébként a kinyomás előzményeit és Móra véleményét művéről pontosan megtudjuk.

Tömörkény halála után Móra nézte át, a család kérésére, irodalmi hagyatékát. (*Tömörkény emlékek*. Literatura 1934. 51—52.) A Madarassyhoz írott levélből arról értesülünk, hogy: „A hagyatéka egy csomó levél volt és egy megkezdett gyerekregény, amely mint ilyen nem sokat ígér.” Tömörkény tehát megpróbálkozott az ifjúsági irodalom művelésével is. A levelek és a regény hollétének felderítése hálás feladat lenne.

A komoly tudományos igénnyel megírt Évkönyvről egyetlen megjegyzésünk lenne: megjelenése túlságosan lassú és vontatott. Jelenleg még az 1958-as évfolyam van sajtó alatt. Így aztán könnyen megeshet, hogy egy eredeti felismerés már másodlagos lesz. A gyorsabban megjelenő országos folyóiratok ugyanis későbbben születő cikket előbb hoznak az Évkönyvnlél. Bántó, hogy a cikkek nem idézik az újabb kutatási eredményeket. Pedig ez nyilván nem a szerzők hibája, hiszen ők veekkel előbb beadták dolgozatukat. A szerkesztés jobb megszervezésével ezen könnyen segíteni lehetne.

Köhegyi Mihály